

varetages i forskellige omgivelser og over tid. Perioden spænder fra 1940'erne til 1970'erne, og konklusionen fremhæver blandt andet betydningen af kontinuitet og diskussionen mellem en tilpasningsstrategi og en forandringsstrategi i kampen for indflydelse.

Tor Egil Førland, *»Vi sier intet« – Norge i COCOM 1948-53*, Oslo: Pax Forlag, 1988, 390 s., Nkr. 258,00.

I 1987 kom Kongsberg Våpenfabrikk og Toshiba i mediernes søgelys. De havde begge eksporteret strategisk højteknologi til Sovjetunionen, dvs. eksporteret varer, der står på COCOMs liste over varer, der ikke på sælges til østlande. Allerede få år efter afslutningen på 2. verdenskrig indgik USA et bilateralt eksportkontrolsamarbejde med de vesteuropæiske lande, og dette blev i 1950 delvist erstattet af det kollektive samarbejde i »Coordinating Committee«, COCOM. COCOM var og er med andre ord led i en »økonomisk krig« mod østlandene. Bogen giver et meget detaljeret, lidt uoverskueligt indblik i COCOMs aktiviteter i begyndelsen af 1950'erne, med et udblik til slutningen af 1980'erne – først og fremmest i relation til Norge. Bogen er muliggjort gennem adgang til blandt andet udenrigs- og handelsministerielle arkiver, og den giver formentlig det bedste og mest dækkende billede af COCOM på et skandinavisk sprog.

Kim Møller (red.), *Virksomheder i Netværk (I)*, Roskilde: Forlaget Samfundsøkonomi og Planlægning, 1988, 131 s., kr. 120,00.

Erhvervslivets udvikling kan ikke analyseres alene med udgangspunkt i de enkelte virksomheder, der må i stedet lægges stor vægt på virksomhedernes indbyrdes relationer og deres relationer til leverandører og brugere. Med andre ord: arbejdsdelingens fordele skal opnås gennem samarbejde og ikke gennem markedstransaktioner eller virksomhedsvækst. Dette er – meget kortfattet – tankegangen i netværksteorien. Og dermed kan virksomhedsnetværk muligvis være løsningen på et af dansk industris strukturelle problemer: de meget få store virksomheder. Bidragene i den foreliggende bog behandler teknologiske og regionale netværkssammenhænge, især på grundlag af erfaringer fra Nordjylland, og samarbejde mellem private virksomheder og offentlige brugere. De viser blandt andet, at der er store problemer ved at udvikle et samarbejde som en bevidst valgt strategi.

Kim Møller og Henrik Pade (red.), *Industriel succes. Konkurrencefaktorer i 9 danske brancher*, København: Samfundslitteratur, 1988, 445 s., kr. 250,00.

Som led i et internationalt projekt, »On the Competitiveness of Nations«, er der også for Danmarks vedkommende gennemført en række studier. Nærværende bog præsenterer datamaterialet fra den danske undersøgelse, opdelt på brancher,